

УДК 631.1

**ФОРМУВАННЯ ТА РОЗВИТОК РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

**FORMATION AND DEVELOPMENT OF RESOURCE POTENTIAL OF
AGRICULTURAL ENTERPRISES**

ЯКОВЛЄВА Ю.Ю., *

**здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Харківський національний технічний університет
сільського господарства імені Петра Василенка**

У статті досліджено теоретико-методологічні основи формування та ефективного використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств. Визначено основні чинники, що впливають на формування та використання ресурсного потенціалу. Визначено основні умови, що є запорукою ефективного використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Ключові слова: потенціал, ресурсний потенціал, чинники, ефективність, сільське господарство.

The article examines the theoretical and methodological foundations of the formation and effective use of the resource potential of agricultural enterprises. The main factors influencing the formation and use of resource potential are identified. The main conditions that are the key to the effective use of the resource potential of agricultural enterprises are identified.

Key words: potential, resource potential, factors, efficiency, agriculture.

Постановка проблеми у загальному вигляді. В умовах формування та розвитку ринкових відносин в Україні актуальним є питання, яке стосується не тільки здатності сільськогосподарських підприємств виробляти продукцію та послуги та задовольняти потреби в стратегічному товарі, але й обсягів ресурсів, які при цьому будуть витрачатися. Від рівня забезпеченості підприємства всіма необхідними йому ресурсами залежить успішність та результативність його функціонування. Тому питання формування та ефективного використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств є актуальним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукові аспекти щодо теоретико-методичних процесів формування ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств розглядаються у працях: Бобровської Н.В., Вінніченко І.І., Ілляшенко С.М., Піняги Н.О., Россохи В.В. Федоніна О.С. та ін.

Формулювання цілей статті. Метою статті є дослідження теоретико-методичних основ формування та розвитку ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ефективне і конкурентоспроможне функціонування кожного окремого сільськогосподарського підприємства є практично неможливим без якісного і економічно обґрунтованого розвитку його ресурсного потенціалу.

Підвищення рівня ефективності використання ресурсного потенціалу сільськогосподарських підприємств відіграє провідну роль в успішному вирішенні економічних і соціальних завдань, досягненні головної мети виробництва – підвищення прибутковості.

Основний зміст поняття «потенціал підприємства» полягає в інтегральному відображенні (оцінці) поточних і майбутніх можливостей економічної системи трансформувати вхідні ресурси за допомогою притаманних їй персоналу підприємницьких здібностей в економічні блага й максимально задовольняти корпоративні та суспільні інтереси [3].

Основою діяльності сільськогосподарських підприємств є їх виробничий потенціал, невід'ємною складовою якого є ресурсний або природно-ресурсний потенціал (рис. 1).

Ресурсний потенціал включає три групи ресурсів, які використовуються у процесі виробництва аграрної продукції та продуктів харчування. Перша – природно-біологічні ресурси, друга – трудові ресурси (або трудовий потенціал), третя – виробничі фонди [4].

* Науковий керівник: Бабан Т.О., к.е.н., доцент

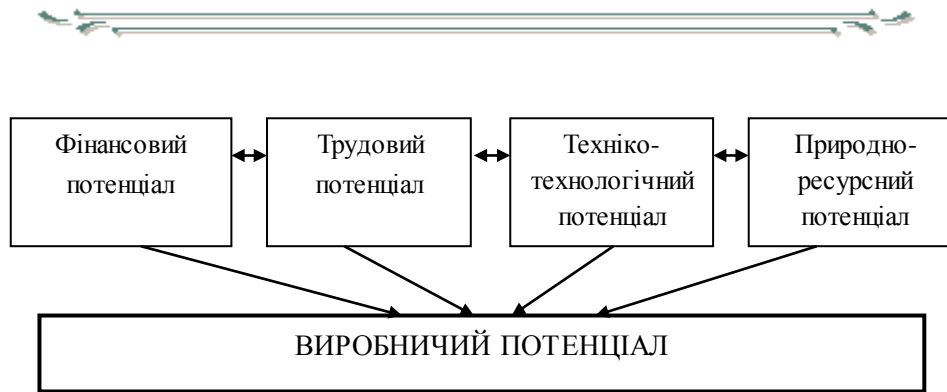

Рис. 1. Структура виробничого потенціалу аграрних підприємств

Природно-ресурсний потенціал формують усі види природних ресурсів, які є на території країни чи регіону, або в розпорядженні підприємства: мінерально-сировинні, земельно-грунтові, агрокліматичні, водні, гідроенергетичні, біологічні (в т. ч. лісові), природно-рекреаційні; вони впливають на економічну діяльність та використовуються в процесі виробництва економічних благ. Складовими цього виду потенціалу є географічне положення, клімат, природні ресурси та екологічна ситуація. Таким чином, природно-ресурсний потенціал характеризує природні багатства країни, уже залучені в господарський оборот, а також доступні природні ресурси для освоєння за певних технологій і соціально-економічних відносин.

Але деякі науковці звертають увагу на те, що поняття «ресурсний потенціал» включає в себе сукупність потенціалів усіх ресурсів підприємства, що є необхідними для здійснення процесу виробництва продукції та надання послуг для задоволення потреб суспільства [4]. До таких ресурсів відносяться: трудові, виробничі, природні, фінансові, інформаційні.

Ефективність використання ресурсного потенціалу підприємствами сфери сільського господарства зумовлюється впливом ряду чинників, які можна поділити на дві групи: чинники формування ресурсного потенціалу та чинники його ефективного використання (рис. 2).

Рис. 2. Чинники формування та використання ресурсного потенціалу сільськогосподарського підприємства

До чинників формування ресурсного потенціалу відносяться природні чинники, що включають кліматичні умови регіону, де розташоване підприємство; природні умови, які включають якісні характеристики земельних ресурсів. Також на формування ресурсного потенціалу впливають фінансовий стан підприємства, рівень техніки та технологій, рівень кваліфікованості трудових ресурсів.

До чинників ефективного використання ресурсного потенціалу відносяться соціально-правові чинники (культурне-середовище, правові норми, економічні чинники), фінансові чинники (рівень оподаткування, зміна цін, ставки за кредитами), організаційно-технологічні чинники (організаційна структура, ефективність менеджменту, ефективність маркетингу, ефективність логістики).

Представлені чинники можна поділити на керовані та некеровані по відношенню до окремого суб'єкта господарювання. Керованими слід вважати ті чинники впливу, виникнення і сила дії яких може регулюватися самим підприємством. До цієї категорії відносяться якісний склад матеріальних і трудових ресурсів, маркетингова політика підприємства, рівень організації та управління на підприємстві тощо. Некерованими є чинники зовнішнього впливу, появу та інтенсивність яких підприємство може передбачити, однак впливати на них не має змоги.

Для підвищення ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств необхідною умовою є поліпшення фінансування їх діяльності, а також вдосконалення принципів формування і зміцнення матеріально-технічної бази, розробка нових підходів до використання трудових ресурсів, розвиток системи аграрного землекористування з урахуванням кліматичних змін та цілей сталого розвитку.

Неефективне використання ресурсів зменшує конкурентоспроможність підприємства та робить їх діяльність нерациональною. Формування та впровадження ресурсної стратегії дає можливість підприємству забезпечити результативність процесу забезпечення ресурсами.

Висновок: ресурсний потенціал є основою економічної діяльності будь-якого сільськогосподарського підприємства. Ефективне формування та використання ресурсного потенціалу є запорукою фінансової стабільності підприємства, виробництва якісної та конкурентоспроможної продукції. На формування та ефективне використання ресурсного потенціалу впливає ряд чинників, які необхідно враховувати при формуванні ресурсної стратегії підприємства.

Наразі однією з умов розвитку сільськогосподарських підприємств є опадне використання ресурсів для задоволення потреб нинішнього покоління з урахуванням інтересів майбутніх поколінь, яка визначається цілями сталого розвитку. Але у сучасних реаліях виконання даної умови можливе лише при державному контролі на законодавчій основі.

Література.

1. Бабан Т.О. Застосування категорії «потенціал» у сучасних економічних дослідженнях. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. 2012. Вип. 127. С. 46-52.
2. Бабан Т.О. Сутність поняття «експортний потенціал» у економічній науці. *Збірник наукових праць ТДАТУ. Серія: Економічні науки*. 2012. Т. 2, № 2 (18). С.7-17.
3. Бернар И. Толковый экономический и финансовый словарь. Французская, русская, английская, немецкая, испанская терминология / И. Бернар, Ж.К. Колли; пер. с франц. — М.: Международные отношения, 1994. Т. 1. 1725 с.
4. Бобровська Н.В. Концептуальний підхід природно-ресурсного забезпечення розвитку аграрного сектору економіки. М.: МНАУ, 2014. 32 с.
5. Кустрич Л.О. Сучасний стан системи управління ресурсним потенціалом сільськогосподарських підприємств. *Економіка та держава*. 2018. № 1. С. 40-44.
6. Онегіна В.М., Шибяєва Н.В. Сталій розвиток аграрного сектору і його інституційне забезпечення. *Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції імені проф. Балацького О. Ф.* (м. Суми, 27 травня 2015 р.). Суми: СДУ, 2015. С. 36–37.

